

Posudek disertační práce

Autorka: Ing. Jiří Dokulil

Název disertační práce: Faktory volby systémů rozpočetnictví a plánování a jejich dopad na chování a výkonnost organizace

Studijní program: Ekonomika a management

Studijní obor: Podnikové ekonomika a management

Školitel: prof. Ing. Boris Popesko, Ph.D.

• *Aktuálnost tématu disertační práce a splnění stanoveného cíle*

Zaměření disertační práce na faktory volby systémů rozpočetnictví a plánování a jejich dopad na chování a výkonnost organizace lze stále považovat za velmi aktuální téma.

Hlavním cílem disertační práce je **identifikovat faktory ovlivňující volbu systémů plánování a rozpočetnictví v organizacích a dále zkoumání dopadu jejich implementace na chování organizace**. Hlavní cíl je stanoven srozumitelně, je podpořen ještě dalšími 5 vedlejšími cíli práce, které jsou opět velmi jasně formulovány.

VC1: Zmapovat aktuální stav používání nástrojů plánování a rozpočetnictví ve vybraném vzorku organizací.

VC2: Identifikovat faktory, které ovlivňují volbu systémů plánování a rozpočetnictví, resp. volbu parametrů těchto systémů.

VC3: Zkoumat specifika při používání nástrojů plánování a rozpočetnictví v organizacích na území České republiky.

VC4: Vypracovat případovou studii zaměřenou na způsob používání nástrojů plánování a rozpočetnictví ve vybrané organizaci.

VC5: Zmapovat aktuálně používanou terminologii plánování a rozpočetnictví v uvedeném vzorku organizací.

V návaznosti na stanovené cíle práce bylo definováno celkem **10 výzkumných otázek**. Tyto výzkumné otázky považuji za vhodně stanovené. Doktorand dále k vybraných výzkumným otázkám vytvořil **dílčí statistické hypotézy**, které roztrídil do 4 částí. Pozitivně hodnotím, že v disertační práci velmi dobře zdůvodnil výběr hypotéz, které byly podpořeny výsledky řady zahraničních studií a vhodně byly rovněž popsány jednotlivé použité proměnné ve stanovených hypotézách. Užitečné bylo provedení předvýzkumu a pilotní otestování dotazníku.

Disertační práce je rozdělena do 5 základních kapitol, které na sebe logicky navazují a jsou velmi přehledně členěny. Velmi dobře a s využitím široké škály českých i zahraničních literárních zdrojů je zpracována 1. kapitola, která je zaměřena na současný stav řešené

problematiky. Ve 2. části jsou definovány cíle práce, výzkumné otázky i navrženy statistické hypotézy. Ve 3. kapitole je uvedena metodika zpracování disertační práce. Čtvrtá, nejrozsáhlejší kapitola, je věnována představení výsledků disertační práce, kde jsou podrobně analyzovány výsledky v návaznosti na jednotlivé vedlejší cíle a zodpovězeny výzkumné otázky. V poslední, páté kapitole, jsou vhodným způsobem shrnuty přínosy disertační práce pro teorii i praxi a rovněž jsou zde formulovány limity výzkumu. Lze tedy konstatovat, že cíl disertační práce byl splněn.

- ***Postup řešení problému a výsledky disertační práce s uvedením konkrétního přínosu studenta***

Postup práce je poměrně detailně uveden ve 3. kapitole. Doktorand realizoval kvantitativní i kvalitativní výzkum. Velmi důležitou součástí disertační práce je uskutečněné dotazníkové šetření, kdy zdrojem kontaktních informací byla placená databáze Albertina. Bylo kontaktováno celkem 1500 společností, 136 dotazníků pak bylo vyplněno, což je poměrně nízká, avšak srovnatelná návratnost (9,1%) s podobnými typy šetření. Doktorand na str. 76 uvádí, že: „Anonymita dotazníku neumožňovala opakované kontaktování společností, které na e-mailovou výzvu nereagovaly.“ Domnívám se, že to nemuselo být překážkou k opakovanému kontaktování, získání dalších odpovědí by určitě napomohlo k získání většího počtu vyplněných dotazníků, což by dávalo výsledkům ještě větší punc důvěryhodnosti. V disertační práci je využito Z-testu, Pearsonova chí-kvadrát testu ke statistickému testování hypotéz, což považující za dostačující nástroje. Další, velmi vhodně aplikovanou metodou v disertační práci, je případová studie.

Ve 4. kapitole disertační práce jsou prezentovány výsledky disertační práce. Poměrně velká část je věnována výsledkům dotazníkového šetření, vyplněných dotazníků bylo celkem 136, nejvýznamněji se na tomto šetření podílely střední podniky. Velmi zajímavým a užitečným parametrem bylo rozčlenění podniků dle zastoupení zahraničního kapitálu. Významný podíl zahraničního kapitálu byl pro účely tohoto výzkumu stanoven na hodnotu 20% podílu. Domnívám se, že by mohlo být zajímavé analyzovat samostatně i skupinu podniků s tzv. rozhodujícím vlivem (tzn. alespoň 50% podílu zahraničního vlastníka). Dotazníkové šetření je vhodným a přehledným způsobem vyhodnoceno a okomentováno, v kapitole 4.1.3. jsou pak otestovány jednotlivé hypotézy. V části 4.2. je představena případová studie firmy MPV, která je zpracována opravdu velmi příkladně. Velmi cenným zdrojem dat je provedených 14 rozhovorů s pracovníky všech úrovní organizační struktury daného podniku. Výsledky případové studie jsou velmi dobře okomentovány a velmi zdařilá jsou i z něj vyplývající doporučení pro firmu MPV. Celkově lze tuto kapitolu označit za kvalitně zpracovanou, v souvislosti s názvem práce však postrádám bližší analýzu vlivů rozpočetnictví a plánování na výkonnost organizace (především v kvantitativní výzkumné části). Dopad na chování a výkonnost organizace je analyzován podrobněji v případové studii, i tak se domnívám, že části věnované „dopadu do výkonnosti“ měl být věnován větší prostor. Souhlasím s doktorandem, že limitem výzkumu v disertační práci je omezení vzorku dat pouze na podniky působící v ČR a zahrnutí jediného podniku pro kvalitativní výzkum.

- ***Význam pro praxi a rozvoj vědního oboru***

Přínosem disertační práce je, že identifikuje faktory, které ovlivňují volbu a nastavení systému rozpočetnictví, byť jen v prostředí ČR. Dalším dílčím přínosem je komparace poznatků o systému plánování a rozpočetnictví v podniku s významným podílem zahraničního kapitálu a v podniku s tuzemskými vlastníky. Za velký přínos považuji velmi kvalitní zpracování případové studie firmy MPV, které může být velmi inspirativní pro další podniky.

- ***Formální úprava disertační práce a jazyková úroveň***

Formální úprava disertační práce a její jazykové úroveň je velmi dobrá, disertační práce je zpracována velmi přehledně bez vážnějších formálních nedostatků.

- ***Publikační činnost***

Publikační výstupy jsou velmi úzce vztaženy k tématu disertační práce a považuji je za odpovídající požadavkům na úspěšné dokončení doktorského studia. Velmi pozitivně hodnotím i četné spoluautorství školitele disertační práce na řadě publikací, což svědčí o velmi úzké spolupráci.

- ***Závěrečné vyjádření***

Konstatuji, že předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na tento typ kvalifikačních prací a doporučuji je k obhajobě.

- ***Navržené otázky k diskusi***

1. Na str. 81 je uvedeno, že pouze pro 27,3% respondentů plní systém plánování a rozpočetnictví komunikační funkci v podniku. Proč to tak v podmínkách ČR je, můžeme tento závěr zobecnit?
2. Liší se nějak významně přístupy k rozpočetnictví např. v zemědělství a stavebnictví? Nalezl jste nějaké významné odlišnosti s ohledem na jednotlivá zkoumaná odvětví?
3. Které vaše zjištění v rámci zpracování disertační práce považujete za nejdůležitější?

Ve Zlíně, 9. července 2021

doc. Ing. Adriana Knápková, Ph.D.
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně